

diderunt, arma, vel negotia secularia exercent.

C. Petio.

Secunda pars conclusionis Quod non incurritur irregularitatem, nisi mutilent, vel occidant, probatur aperte ex cap. Petio tua de homicidio. Ubi cum quidam Clericus pugnas...

Cap. si quis. Caliqua de. Filiucius.

QUESTIO VII.

Explicatur, & proponuntur aliqui casus, in quibus Ecclesiastici in bello justo mutilantes, ac occidentes non incurrunt irregularitatem.

SUMMARIUM.

- 23 In bello justo ex licentia Papa licitum est occidere, & mutilare.
24 Sicut & quando intervenit magna Ecclesia militas.
25 Sicut etiam pro conservatione propria vite.
26 Ecclesiastici existentes in navi, qua ab inimicis impetitur occidendo, non incurrunt irregularitatem; secus si navis eorum invadat.
27 Non incurrunt, quando urget gravissima Re-publice utilitas.

Panormit. Tabiena. Philare. Henriq. Banez. Valentia. Sayrus.

Suar.

Primus casus. Si Ecclesiastici pugnent in bello justo ex dispensatione Papa, an licitum sit eis absque irregularitate mutilare, ac occidere; Respondeo affirmativè, & est communis sententia cum Panormitano; Tabiena, Philare, Henriquez, quos citant, ac sequuntur Banez 2. 2. quest. 40. art. 2. dub. 4. Valentia to. 3. disp. 3. quest. 16. punct. 4. §. septimo certum est, Sayrus lib. 6. de cens. cap. 19. num. 14. Probatur, quia irregularitas inducta est humana constitutione, atque in tali potest Summus Pontifex dispensare; ergo etiam in tali irregularitate; bene tamen advertit Suar. tom. 5. de censur. disp. 47. sect. 6. quod hoc intelligitur quando Papa expresse concedit facultatem pugnandi propriis manibus, imò existimo, quod sit est concedere facultatem pugnandi, secus verò si

tantum concedit facultatem, assistendi in bello.

Secundus casus est quando in bello offensivo intervenit magna Ecclesie necessitas, ob magnam victoriam assequendam, redundantem in maximam Reipublice Christiane utilitatem. Tunc presumitur Papae dispensatio, non enim est credibile eo tempore, quo tenentur jure naturae pugnare, in irregularitatem indicere. Deinde si irregularitas non incurritur defendendo seipsum, neque videtur incurri defendendo rempublicam in tanta necessitate. Ita Banez 2. 2. quest. 40. art. 2. dub. 4. Valentia cum Filiucio tract. 20. cap. 9. Bonac. disp. 7. de censur. quest. 4. punct. 4. n. 11.

24.

Banez. Valentia. Filiucius. Bonacina.

25.

Tertius casus, quando hoc necessarium habetur pro conservatione propriae vite non excedendo in moderamine inculpatae tutelae, quia tunc naturae jus maxime ad hoc obligat, Molina cum aliis tom. 1. de just. disp. 108. §. Primus casus; & tunc in hoc casu occidens, & mutilans pro conservatione propriae vite; nullam incurrit irregularitatem. Ut determinatur in Clement. si furiosus de homicidio, Suar. tom. 5. de censur. disp. 47. sect. 6. num. 1.

Molina.

Clem. si furiosus.

26.

Ex quo bene inferitur, quod Clerici, ac Religiosi existentes in navi, qua ab inimicis impetitur, licite possunt occidere, & militare in sui, suorumque defensionem; ut habet Molina citata disp. 108. §. Primum est; nec tunc contrahunt irregularitatem, ut patet ex dictis. Aliter verò dicendum de existentibus in navi, quando navis ipsa invadit suos inimicos, quia tunc considerandum est, an illius invasio sit justa, & tunc, sicut supra diximus de bello, de illa dicendum. Est invasio sit injusta, inquirendum est eodem modo, ac de bello injusto, ut diximus Ita Lezana verb. Bellum, n. 16. vide supra quest. 5. & 6.

Molina.

Lezana.

27.

Quartus casus est, quando urget gravissima, ac extrema Reipublice necessitas, in tali casu pro ea defendenda licitum est Clericis, aut Religiosis pro ea pugnare, occidere, ac mutilare, imò ad hoc tenentur, lex enim naturae hoc praecipit, & jus Ecclesiasticum pro tali tempore non obligat, Caietan. 2. 2. quest. 40. art. 1. ibid. Banez dub. Ex quo bene sequitur sic mutilantes, ac occidentes non fieri irregulares, Valent. tom. 3. disp. 3. quest. 16. punct. 4. §. contraria sententia, Suar. tom. 5. de censur. disp. 47. sect. 6. num. 2.

Caietan. Banez.

Valentia. Suar.

QUESTIO VIII.

An Religiosi occidentes, & mutilantes in bello injusto putato justo incidant in irregularitatem?

SUMMARIUM.

- 28 incurrunt irregularitatem non ex delicto, sed ex defectu lenitatis.
29 Multum probabile posse Episcopum, & Praelatum regularem dispensare in irregularitate ex defectu lenitatis.

28.

Respondeo cum Pellizzario tom. 2. tract. 7. cap. 5. num. 205, incurrit irregularitatem non tamen eam, qua dicitur ex delicto, quae supponit

Pellizzar.

supponit peccatum mortale, sed eam qua ex defectu lenitatis nuncupatur, & contrahitur occidente, aut mutilante in bello injusto, ut infra dicam quest. ultima. Ratio est quia respectu Religiosi non agnoscens injustitiam belli, bellum non est injustum, nisi tantum materialiter, ac proinde ex bona fide, ut suppono, interveniente in praesenti casu excusatur dictus Religiosus ab incurrenda irregularitate, quae ex delicto oritur, quae ut suo loco dicemus, praerequitur delictum.

29.

Banez. Medina. Barbosa. Sa.

Filiucius.

Navarr. Caietan. Vivaldus. Henriq. Sayrus. Filiucius.

Advertendum tamen est, quod ad effectum obtinendae dispensationis multum refert, quod irregularitas contracta sit ex defectu lenitatis, & non ex delicto, siquidem quae incurritur ex defectu lenitatis probabile existimat Covar. Sa, Banez, Medina, & alii cum Barbosa de potest. Episcop. part. 2. allegat. 39 numero 47. quod potest dispensari ab Episcopo, & Praelato & de Praelato dispensandus sit Religiosus, de Regulari, si Regularis multo certius existimat Filiucius. Hieron. Rodriguez, Veig, M. Cornejo, M. Lezana, & alii, quos citant, ac sequuntur Diana, part. 4. tract. 2. resolut. 70. Bordon. tom. 1. resolut. 13. num. 14. Tum ex variis privilegiis: Tum etiam quia privilegium datum dispensandi in irregularitatibus excepto homicidio voluntario, est etiam ad dispensandum in irregularitate, quae provenit ex defectu lenitatis, siquidem sub homicidio voluntario non comprehenditur illud, quod sit juste, sed tantum injuste, ut docent Navarr. Caietan. Vivald. Henriq. Sayrus, & alii apud Filiucium testificantem in facti contingentia, ita Romae resolutum fuisse.

QUESTIO IX.

Referuntur aliqui casus, in quibus milites in bello injusto excusantur ab irregularitate.

SUMMARIUM.

- 30 Miles pugnans in bello injusto occidens pro defensione vite propria, non sit irregularis.
31 Miles pugnans pro parte injusta, si dicat se velle transire ad partes justas, potest occidi.
32 Qui invaditur ab hoste, nec valet aliter effugere, si occidat, non sit irregularis.
33 Qui se conferunt ad bellum ad adjuvandum in spiritualibus, si aliquem occidant, non sunt irregulares.

30.

Avila.

P. zpos. Giballin. Diana.

Primus casus est. An miles pugnans in bello injusto incurrat irregularitatem, si occidat insequentem se, ipsamque defensionis causa confodiat? Affirmat Avila de censur. p. 7. disp. 8. sect. 3. dub. 1. conclus. 4. Tamen oppositum ex Praeposito, Giballino, tenet Diana part. 11. tract. 7. Resol. 8. Quorum sententiae adhaereo, quia quamvis miles dum sequitur tales partes, faciat bellum injustum, tamen hic & nunc pro defensione propriae vite ex jure naturae videtur bellum justum, dummodo si advertat, ha-

beat animum deferendi bellum injustum, ab eoque discedendi.

31.

An miles justè pugnans, si occidat talem fugientem paratum ad satisfaciendum, ac ad sequendas partes belli justae, mortaliter peccet? Responder citatus Diana, existimo, quia uterque dicitur optima ratione, fugiens quidem dum se defendit, & insequens etiam, qui sapienter existimat, se sui Principis justè pugnantes partes agere, & ejus injurias ulcisci; atque ita uterque occidere ex opinione probabiliori sui juris, & tunc tantum est bellum utrinque justum formaliter, quod saepius contingere certissimum est, neuter igitur in eo casu sit irregularis. Haec probabiliter sunt dicta: tamen existimo, quod miles fugiens, qui sustinebat partes belli injusti, si dicat se velle transire ad partes oppositas Principis justè pugnantis, tunc nullum jus est, ut occidatur à privato milite.

Diana.

32.

Ex quo bene deducitur cum Lessio 3 parte, cap. 2. de irregulari. dub. 4. n. 13. Quod si quis Lessius prior invadatur ab hoste, nec valet aliter effugere, cum occidat; non fiet irregularis, etiam si pugnaverit ex parte, injusta.

33.

Notat etiam Avila citatus, ut advertit jam supra quest. 5. quod illi, qui se conferunt ad bellum, non ad pugnandum, nec ad milites excitandos, nec inducendos, sed ad eos in spiritualibus adjuvandos, non esse irregulares, quomvis ad propriae vite defensionem, aliquem occidant, supposito quod legitima defensione utantur. Ita Sylvest. verb. Homicid. 3. quest. 6. Bonac. disp. 7. quest. 4. punct. 4. n. 10.

Sylvest. Bonacina.

QUESTIO IX.

An milites pugnantes in bello injusto, secuto uno homicidio, fiant omnes irregulares, sicut & etiam qui sarcinas custodiunt?

SUMMARIUM.

- 34 Prima sententia affirmat, omnes, qui militantes in bello injusto, secuto uno homicidio, esse irregulares.
35 Opposita sententia dicitur, n. 36. & 37.
38 Custodientes sarcinas probabiliter non sunt irregulares.
39 Dux belli injusti tot committit irregularitates; quos sunt homicidia.

34.

Ad primum; an omnes, qui militantes in bello injusto, secuto uno homicidio fiant irregulares? Affirmant Doctores cum Villalob. Villalob. bos in summa tom. 1. tract. 1. difficult. 14. quia omnes illi tanquam una causa cooperantur in tali homicidio.

35.

Oppositam sententiam cum Giballino ad Coninch, tenet Diana p. 11. tr. 7. resol. 8. Sed Giballin. Multum probabile videtur, eos tantum milites esse irregulares, qui moraliter dici possunt juvante occidentes, aut mutilantes, quales sunt tantum aliqui circumstantes, ac commilitones, non verò totus exercitus per planitatem diffusus, non enim bene intelligitur, quomodo multa millia sint cooperati in uno homicidio: Nam saepe magnus exercitus occupat

Giballin. Coninch. Diana.

cupat duas leucas, quomodo ergo miles, qui distat ab occidente per spatium duarum leucarum potest dici causa moralis talis homicidii.

36.

Paludan.

Et confirmatur à Coninch, quia non videntur singuli milites teneri ad reparandum damnum, quod à toto exercitu in excisione Urbis injustè illatum fuit, ut tenet Paludanus in 4. distinet. 15. quest. 2. art. 30. quod etiam docuit. Lessius lib. 2. cap. 14. num. 37. quia singuli milites non iuraverunt iniquam expugnationem, nisi faciendo partem suam, ut partem illius exercitus, & sicut totus exercitus est causa totius damni, ita singuli suæ tantum partis, nisi alia ratione alios adjuvant, ac excitant, quæ ratio æquè valet in irregularitate ad restitutionem damni, cum utraque oriatur ex cooperatione ad damnum, & mortem inferendam.

37.

Fundamentum verò Doctorum, qui tenent contrariam sententiam, in eo nititur, quia omnes illi faciunt unam causam moralem; sed hoc non est verum, ut jam dixi, sed solum faciunt unam causam unitate ordinis, eodemque modo conflant unum exercitum, quo in toto colectivo singulæ partes illud faciunt.

38.

Villalobos.

Quantum verò ad custodientes sarcinas militantium in bello injusto an fiant irregulares? Affirmat Villalobos tom. 1. tract. 21. diff. 24.

Avila.

Avila de censur. part. 7. disp. 8. sect. 3. dub. 2. conclus. 3. Tamen satis probabiliter ex Giballino tenet Diana citata Resol. 8. §. Quarto tertio, negans: Quia isti valdè remote cooperantur militibus occidentibus, & pugnantibus, ut etiam de vendentibus arma communiter dicitur. Et idem etiam dicendum videtur de vendentibus alimonia, & obsonia, eaque ad exercitum deferentibus, non enim magis hi cooperantur ad homicidium, ac illi, qui sarcinas servant.

Giballin.

Diana.

39.

Giballin.

Notandum est etiam cum Giballino, & aliis Auctoribus citatis, quod dux belli injusti, tot contrahit irregularitates quot in illo perpetratur homicidia, quia ipsorum omnium causa principalis est, in omnibus militibus pugnare, siquidem ejus imperio, & ductu milites pugnant, indeque ipse totius damni causa est, ita Villalobos citatus n. 2. & 5.

QUESTIO II.

An liceat Ecclesiasticis expoliare adversarios, & an ipsi Ecclesiastici, resque Ecclesiasticæ possint expoliari ab adversariis?

SUMMARIUM.

- 40 Licet non sit licitum Ecclesiasticis pugnare in bello, tamen si in eo assistunt, possunt hostes expoliare.
41 Nec Ecclesiastici, nec bona Ecclesiastica possunt ab hostibus expoliari.
42 Capta civitate, bona Ecclesiasticorum ablata sunt restituenda.
43 Ecclesiastici pugnant in confliu belli possunt expoliari, non vero post obtentam victoriam.

44 Aliquando Ecclesia potest devastari ob viciniam obtinendam.

In casibus supradictis, in quibus licitum est clericis, ac Monachis pugnare in bello, licitum est etiam hostes expoliare, & alia facere, quæ jure belli licita sunt aliis militibus, nec enim ex eo quod sunt Ecclesiastici fiunt deterioris conditionis, imò & dato casu, quod adsint in bello justo, & non liceat eis pugnare, possunt tamen sibi acquirere, ac usurpare bona, ac spolia hostium, sicut & alii milites, sunt enim ipsi valdè utiles in exercitu ad spiritalia, ac proinde debent gaudere commodis belli sicut alii milites, nisi oppositum expressè constet de voluntate Principis, ac ducis. Valentia tom. 3. disp. 3. quest. 16. §. Tertio certum est. Molina tom. 1. de just. disp. 108. §. Meo quidem iudicio. Layman. lib. 2. tract. 3. num. 20.

Tamen è converso non possunt ipsi clerici, ac Monachi, resque Ecclesiasticæ expoliari ab hostibus, gaudent enim ipsi, eorumque bona immunitate Ecclesiastica. Et ratio est, Primò, quia personæ Ecclesiasticæ communiter sunt innocentes in his bellis inferendis, ergo bona illarum ob delictum alterius non sunt occupanda Secundò, quia sunt specialiter Deo dedicata, ac jurisdictione seculari exempta, ac proinde non debent ob delictum aliorum gravari. Tandem, quia Ecclesiastici partem constituunt distinctam à republica civili, ergo propter ejus culpam puniri non possunt. Ita Suar. tract. de charitate, disp. 13. sect. 7. num. 14. Coninch. disp. 33. dub. 7. num. 118. Bonacina disp. 2. de vestit. quest. ultim. sect. 1. punct. 12. §. 3. num. 18. Molina, Filliucius, Hurtadus de Mendocça, Caietanus, Sylvius, Layman, Malderus, Castrus Palaus, Villalobos, Diacastillus, & alii multi, quos citat, ac sequitur Diana part. 11. tract. 3. de resol. 1. §. sed in ordine, quod multis historiis, ac documentis probat Hugo Grotius de jure belli lib. 3. cap. 11. num. 10.

Civitate capta verbi gratia bona secularium possunt diripi, non tamen bona Ecclesiasticæ, nec Ecclesiasticorum, hæc omni jure sunt exempta, & si ablata fuerint sunt restituenda. Sylvester verb. Bellum. 3. quest. 3. Lezana eodem verb. num. 18. Theophilus Alarius in can. conscientia lib. 7. verb. Bellum. n. 8.

Ex quo ex pluribus Doctoribus notandum, quod & si clerici, verbi gratia Lusitani, in confliu belli actu pugnent contra Anglos ante obtentam victoriam, possunt bonis expoliari, & occidi, quia tunc clerici se habent tanquam milites; ac post obtentam victoriam minimè possunt occidi, ac expoliari; nam Princeps secularis non est iudex clericorum, nisi dum actualiter pugnant. Petrus de Ledesma in summa, tract. 3. cap. 13. conclus. 58. Caudid. tom. 1. disquisit. 17. art. 8.

Nota tamen aliquando admittendum esse posse Ecclesias, & Ecclesiasticos in bello justo per accidens devastari sine obligatione restituendi, quando scilicet id necessarium iudicatur pro consecratione victoriæ. Ita Candidus proximè citatus & Lezana verb. Bellum num. 18.

QUESTIO

QUESTIO XII.

An Prælati Regulares possint dispensare in hujusmodi irregularitate orta ex bello?

SUMMARIUM.

- 45 Prælati Regulares possunt dispensare in omni irregularitate, excepto homicidio voluntario, mutilatione, bigamia.
46 Item in prædictis irregularitatibus.

45.

Dico in hac re, quod prælati Regulares possunt cum suis subditis dispensare in irregularitate, quæ oritur ex occisione, sive mutilatione facta in bello sive justo, sive injusto, ex multis privilegiis concessis, excepta ea, quæ oritur ex homicidio voluntario, mutilatione, ac bigamia, M. Cornejo de irregularitate, disputatione 11. dub. 2. Suarez tom. 5. de censuris, disputatione 47. sect. 6. num. 3. Peirinis tom. 1. Privileg. Minorum Constit. 2. Julii 2. n. 115. Lezana verb. Irregularitas, n. 72.

Cornejo. Suarez.

Peirinis. Lezana.

46.

Imò etiam prælati Regulares communicantes cum privilegiis Ordinis Sancti Benedicti Vallisoleti, quaque prima die Lunæ Quadragesimæ possunt dispensare cum suis subditis in omni irregularitate, etiam illa quæ provenit ex homicidio voluntario, mutilatione membrorum, ac bigamia, ut ex multis ostendam infra, cum de Bigamia agam.

QUESTIO XIII.

Quid dicendum sit de militantibus in bello injusto?

SUMMARIUM.

- 47 Omnes militantes in bello injusto, securo homicidio, ac mutilatione, sunt irregulares.

47.

DE bello injusto breviter dicendum est, quod omnes militantes in illo, licet propriis manibus sanguinem non effundant, sed effundentibus committent, seu cooperentur, aut arma ministrent, & præbeant, sunt irregulares, si tunc in eo contingant homicidia, ac mutilationes: quod ex injustitia belli fit manifestum, cum nullum possit haberi subterfugium. Ita communi et Doctores apud Saar. tom. 5. disp. 47. sect. 5. n. 1. M. Cornejo de irregularitate, disp. 2. §. Infero secundo. Quod à fortiori dicendum est de clericis, ac Religiosis; cum eis minimè liceat talibus cooperari, quod nullo modo dicendum est de illis, qui ad bellum injustum se conferunt, non ut adjuvamen, vel auxilium, seu consilium præbeant, sed ad tale bellum dissuadendum, ac ut in spiritualibus adjuvent, ac Sacramenta ministrent.

Suar. Cornejo.

RESOLUTIO XVII.

Benedicere, seu Benedictio.

QUESTIO PRIMA.

Quid, & quotuplex sit benedictio?

SUMMARIUM.

- 1 Quid sit benedicere.
2 Quotuplex sit benedictio.
3 Benedictio magnam vim habet ad impetrandum.
4 Benedictio dupliciter fit, vel ceremonis, vel consecratione.

Sicut maledicere est alicui malum imprecari à Deo, videlicet, omnium bonorum originem, ut ait Barbosa de jure Ecclesiastico, lib. 3. cap. 3. numero 54. est profanitatis, vel nequitæ exclusio, atque sanctificationis insubio.

Barbosa.

Benedicere autem tripliciter accipitur juxta D. Thomam, ut latè explicat Barbosa de jure Ecclesiastico, lib. 3. cap. 3. num. 55. enuntiative, optative, imperative. Prima est, quam Deo tribuimus, ejusque laudes enuntiamus, ac dicimus, ut Benedictio servi Domini Domino. Secunda est, quam homo homini dare solet, non solum laudando, sed etiam bonum aliquod imprecando, juxta illud Psalmi. Benedicti te Dominus ex Sion, ut videas bona Hierusalem Tertia benedictio est, quam dat Deus solus per se, vel per ministros suos, & hæc effectus in ros operatur, & hanc dedit Deus per se ipsum, Genes. 1. numer. 22. Benedictioque eis. Quandoque per servos: ut Melchisedech benedixit Abrahæ. Genes. 14. nu. 18. & sic sæpè in sacris literis contingit: & hodie in Ecclesia fit, & dupliciter, privatè, vel publicè. Privatè, quæ à quacunque persona fideli dare potest. Publicè verò, per Pontifices, Abbates, Sacerdotes, ac Religiosos viros. Ita Nolter Vvaldens lib. Doctrinalis fidei tom. 1. lib. 2. art. 3. cap. 19. contra Vviclephum. Sylvester in summa, verb. benedictio, num. 1. Layman. lib. 5. tract. 9. cap. 13.

D Thom. Barbosa.

Genes. 14.

Vvaldens. Sylvester. Layman.

Qui etiam omnes advertunt, quod talis benedictio nihil ex opere operato, aut infalibiter impetrat, quod precatu: sed quod cum fiat nomine Ecclesiæ magnam vim habet ad impetrandum.

Benedictio rerum est etiam duplex; una est simplex, altera fit consecratione, simplex, quæ fit benedictione, ac certis ceremoniis, ut benedictio vestium, aquæ, vini, olei, cereæ, domus, navis. Alia est, quæ fit unctione, ut benedictio Calicis, Altaris, seu illius lapidis, & hæc propriè vocatur consecratio. Citarus Sylvester, Panormitan. in cap. 11. de consecrat. Ecclesia. Balleus verb. Benedictio, n. 2.

3.

4.

Sylvester. Panormit. Balleus.